

Van : Adviescommissie Belastingrecht
 Datum : 24 oktober 2013
 :
 Betreft **Wet aanpak fraude toeslagen en fiscaliteit**

SAMENVATTING

Conclusie

De Commissie begrijpt dat een reactie van de wetgever op de wijdverspreide fraude met toeslagen, zoals die eerder dit jaar aan het licht kwam, niet uit kan blijven. Hoewel een verstevigde controle op de bestaande regels ook soelaas zou kunnen bieden, is ervoor gekozen de bestaande regels aan te scherpen en uit te breiden. Het onderhavige wetsvoorstel voorziet in extra mogelijkheden fraude met toeslagen en andersoortige fiscale fraude aan te pakken door zowel het bestuurs- als het strafrechtelijke instrumentarium te versterken. Daarmee is het wetsvoorstel in lijn met de harde aanpak die het kabinet hanteert ten aanzien van belastingplichtigen te kwader trouw. Met deze groep belastingplichtigen heeft het kabinet immers geen enkel mededogen. Wat er van dit streven ook zij, de rechtsbescherming van belastingplichtigen moet wel gewaarborgd blijven. Op dit punt schiet het onderhavige wetsvoorstel echter tekort.

Strafbaarstelling niet betalen & uitbreiding overtredersbegrip

1. De Commissie heeft bedenkingen tegen de nieuwe strafbaarstelling in het voorgestelde artikel 69a Algemene wet inzake rijksbelastingen (AWR). Daarin wordt bij aangiftebelastingen het opzettelijk niet betalen op aangifte strafbaar gesteld. Volgens de Memorie van toelichting wil de wetgever hiermee met name carrouselfraude aanpakken (MvT, p. 12-14). De Commissie betwijfelt echter of deze nieuwe strafbepaling enkel fraudeurs zal treffen. Onder opzet wordt immers ook voorwaardelijke opzet begrepen terwijl tegelijkertijd avas (afwezigheid van alle schuld) niet snel wordt aangenomen. Dientengevolge zullen ook goedwillende belastingplichtigen het risico lopen binnen het bereik van deze strafbepaling te vallen. Niet betalen op aangifte zal immers ook bij niet verwijtbare liquiditeitsproblemen bewust gebeuren. Beleidsmatige waarborgen hiertegen (zoals onder meer de NOB voorstelt) zijn niet voldoende; in de wetsbepaling zelf zal een nuancering aangebracht dienen te worden die goedwillenden tegen strafvervolgning beschermt. De Commissie adviseert daarom het bestanddeel 'oogmerk' op te nemen in de strafbepaling. Met een oogmerktoets wordt, in ieder geval bij delicten waar sprake is van zogenoemd ingebakken opzet en dit vereiste derhalve vrijwel zinledig is, beter voorkomen dat niet alleen kwaadwillenden onder de delictsomschrijving vallen waardoor de rechtsbescherming van goedwillende belastingplichtigen beter zal zijn gewaarborgd.
2. Het bevreemdt de Commissie dat ervoor is gekozen het overtredersbegrip in de Algemene wet inkomens afhankelijke regelingen (Awir) uit te breiden met de doen pleger, de uitlokker en de medeplichtige. Vanuit een wetssystematisch oogpunt is het logischer het overtredingsbegrip uit te breiden in de Algemene wet bestuursrecht (Awb) althans, minstens (ook) in de AWR.

Overige kanttekeningen

3. Voorgesteld is om artikel 13 AWR uit te breiden met twee leden waarvan het nieuwe vijfde lid de inspecteur de mogelijkheid geeft om af te zien van het opleggen van een voorlopige aanslag indien twijfel bestaat over het 'adresgegeven' van de belastingplichtige. De Commissie verbaast zich allereerst over de woordkeuze 'adresgegeven' nu het meervoud hiervan een gangbaar woord is in de Nederlandse taal, doch het enkelvoudige 'adresgegeven' niet. Het begrip is evenmin gedefinieerd in de AWR. Onduidelijk is derhalve waarom niet simpelweg is gekozen voor 'adres'.

Tevens vraagt de Commissie zich af waarom voor opschorting wordt aangeknoopt bij twijfel omtrent een formeel criterium als het adres en niet bij twijfel over andere feiten die relevant zijn voor het opleggen van bepaalde toeslagen, zoals bijvoorbeeld het al dan niet hebben van kinderen.

4. Tot slot merkt de Commissie in het voorgestelde artikel 41bis Awir een pleonasme op aangezien het overtreddersbegrip daarin wordt uitgebreid met degene die 'als medeplichtige opzettelijk behulpzaam' is. De Commissie adviseert de woorden 'als medeplichtige' te schrappen; opzettelijk behulpzaam zijn impliceert immers medeplichtigheid. Hierbij zij gewezen op artikel 48 Wetboek van Strafrecht waarin het begrip medeplichtige is gedefinieerd.

Namens de Adviescommissie Belastingrecht,

B.J.G.L. Jaeger